

UVOD U BRANE

1. BRANE I NJIHOVA KLASIFIKACIJA

1. BRANE I NJIHOVA KLASIFIKACIJA

BRANE SE DELE :

1. **PREMA NAMENI**
2. **PREMA POLOŽAJU NIVOA VODE U ODNOSU NA KRUNU BRANE**
3. **PREMA MATERIJALU OD KOGA SE GRADE**
4. **PREMA NAČINU PRENOŠENJA OPTEREĆENJA**

NA SVIM REŠENJIMA, BRANA JE JEDNA OD NAJVAŽNIJIH I NAJODGOVORNIJIH KONSTRUKCIJA. ŠTO JE BRANA VIŠLJA NJENA RELATIVNA VAŽNOST JE VEĆA.

1. PREMA NAMENI BRANE SE DELE NA:

- **BRANE ZA REGULISANJE. – KORISTE SE ZA STVARANJE JEZERA RADI REGULISANJA PROTICAJA.**
- **BRANE ZA KAPTIRANJE. – KORISTE SE ZA PODIZANJE NIVOA VODE DO ODREĐENE KOTE DA BI ZAHVAT BIO STALNO SNABDEVEN VODOM.**
- **MEŠOVITE BRANE. – KORISTE SE ISTOVREMENO ZA REGULISANJE PROTICAJA SA JEDNE STRANE I ZA STVARANJE PADA SA DRUGE STRANE.**

2. PREMA POLOŽAJU NIVOVA VODE U ODNOSU NA KRUNU BRANE, BRANE SE DELE NA:

- **PRELIVNE BRANE. – VODA PRELIVA PO CELOJ DUŽINI KRUNE BRANE.**

KRUNA BRANE NIJE NIKADA POTOPLJENA.

KRUNA BRANE JE IZDIGNUTA IZNAD NORMALNO USPORENOG NIVOVA OD 1 DO 3 M.

NA JEDNOM DELU, U VEĆINI SLUČAJEVA, IMA PRELIV.

- **NEPRELIVNE BRANE**

3. PREMA MATERIJALU OD KOGA SE GRADE, BRANE SE DELE NA:

- **BRANE OD DRVENIH SANDUKA**
- **ZEMLJANE BRANE**
- **KAMENE BRANE**
- **KOMBINOVANE BRANE OD ZEMLJE I KAMENA**
- **ZIDANE BRANE**
- **BETONSKE BRANE**
- **BRANE OD ARMIRANOG BETONA**
- **METALNE BRANE**

1. BRANE OD DRVENIH SANDUKA. – KONSTRUKCIJU ČINE DRVENI SANDUCI ISPUNJENI KAMENOM. OVE BRANE SU MALE VISINE I OBIČNO SE KORISTE KOD SPLAVARENJA

2. ZEMLJANE BRANE

- RADE SE OD: GLINOVITE ZEMLJE, GLINOVITOG ŠLJUNKA I DRUGIH SLIČNIH MATERIJALA.
- OVE BRANE DOSTIŽU VISINU I DO 150 M.

3. KAMENE BRANE

- RADE SE OD LOMLJENOG KAMENA KOJI SE UGRAĐUJE VALJANJEM
- DOSTIŽU VISINU I DO 120 M.

<p>4. KOMBINOVANE BRANE OD KAMENA I ZEMLJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ODNOS KAMENA I ZEMLJE JE U JEDNAKIM RAZMERAMA. 		
<p>5. ZIDANE BRANE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • RADE SE OD KAMENA ZIDANOG U SUVOM <u>UZ UPOTREBU MALTERA.</u> • VELIKI BROJ JE GRAĐEN U XIX VEKU I POČETKOM XX VEKA. • SADA SE REĐE RADE ZBOG OGRANIČENE PRIMENE MEHANIZACIJE U PROCESU ZIDANJA. • DOSTIZALE SU VISINU OD 1 DO 100 M. 		
<p>6. BETONSKJE BRANE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • DANAS SU NAJRASPROSTRANJENIJE NA ZEMLJINOJ KUGLI. • NAJVEĆA VISINA DO DANAS IZVEDENE BETONSKJE BRANE JE BRANA I TAIPU U MEKSIKU 278 M. 		
<p>7. BRANE OD ARMIRANOG BETONA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MATERIJAL JE ARMIRANI BETON. • <u>IMAJU MANJU ZAPREMINU U ODNOSU NA BETONSKJE BRANE.</u> 		
<p>8. METALNE BRANE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • NEPOKRETNE - FIKSNE 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ RADE SE VRLO RETKO 	
	<ul style="list-style-type: none"> • POKRETNE - USTAVE 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ MOGU PREUZETI PRITISAK VODE. ☐ IMAJU ŠIROKU PRIMENU. ☐ FORMIRAJU MALI PAD. ☐ VRLO SU SKUPE 	
			

**4. PREMA NAČINU
PRENOŠENJA
OPTEREĆENJA,
BRANE SE DELE NA:**

**1. GRAVITACIONE
BRANE**

- SVOJOM TEŽINOM STVARAJU POTREBNU VELIČINU SILE SMICANJA NA KONTAKTU STENA – BETONA KOJA SE SUPROTSTAVLJA SILI VODE.
- OVU KATEGORIJU BRANA ČINE: ZEMLJANE BRANE, BRANE OD KAMENOG NABAČAJA, DRVENE BRANE, ZIDANE BRANE KAMENOM, BETONSKE MASIVNE BRANE.
- U UŽEM SMISLU POD GRAVITACIONIM BRANAMA PODRAZUMEVAJU SE : MASIVNE BETONSKE BRANE I ZIDANE KAMENE BRANE SA UPOTREBOM MALTERA.

2. LUČNE BRANE

- U OSNOVI IMAJU KRUŽNU FORMU, RADE KAO LUK I PRENOSE OPTEREĆENJE NA OBALE PREKO TEMELJA.

**3. KONTRAFORNE
BRANE**

- RADE SE DO BETONA I ARMIRANOG BETONA.
- PRITISAK VODE PRENOSI SE PREKO PLOČA, LUKOVA ILI GLAVE PEČURKE NA VERTIKALNE KONTRAFORNE A ZATIM NA FUNDAMENT.

